

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek s előfizetési pénzek küldendők.

Az új kiegyezés.

Budapest, 1899. jun. 14.

Nehéz harcok után, melyek alatt visszafajzott lélekzettel leste az ország a hiányos híreket, melyek Bécsből érkeztek, Széll Kálmán miniszterelnök ma tudomására hozta, a képviselőháznak az uralkodó szeme előtt Bécsben a két állam kormányai által folytatott tárgyalások eredményét. A képviselőház ülését a miniszterelnök tanácskozásai ama politikussal, a kikkel az ugynevezett paktumot kötötte, és pártterkezetek előzték meg. A kiegyezés meritumai szerint nem volt többé titok; ennek dacára általában az az érzelm uralkodott a képviselőházban, hogy történelmi pillanatot élünk át s ennek folytán a hangulat szokatlanul ünnepélyes volt. Már a külső környezet a Sándor-utczában arra mutatott, hogy a képviselőházban kiváló esemény játszódik le. Kocsi kocsi után érkezett s hozta a honatyákat, valamint ama szerencséseket, a kik ideje korán belépőjegy birtokába jutottak. Hogy a tanácssterem jól megtelt, magától érthető s a karzatok is zsúfolva voltak. A képviselőház előtt pedig százak álltak, kik már nem nyerhettek bebocsátást. Az ülés megnyitása valamivel tovább húzódott a kitűzött időnél. Midőn végre a kabinet tagjai élükön a miniszterelnökkel a

terembe léptek, a képviselőház minden oldaláról viharos éljenzés zúdult fel, mint egy nagy, de szerencsésen legyőzött válság után. És valóban súlyos volt a válság, mert Széll Kálmán miniszterelnök a kiegyezésnek nemcsak érdemleges deválációjában nem akart beleegyezni, hanem még alaki változtatásokkal szemben is úgy hitte, visszautasítólag kell viselkednie, mert a pártokkal kötött megállapodások által kötelezettnek tartotta magát. Ha ily tényállás mellett mégsem jutottunk nehéz bonyadalmakhoz és teljesen kielégítő megoldást lehetett elérni, ezt első sorban miniszterelnökünk kifogástalan korrekt és loyális eljárásának, másod sorban pedig az országgyűlési pártok, főleg az ellenzékiek hazafias és előzékeny magatartásának kell köszönni, melyek nem csüngtek a paktum holt betűin, hanem különbséget tettek a forma és a lényeg közt, és ez által lehetővé tették a kompromisszumot.

Általános csend lett, midőn Széll miniszterelnök felkelt helyéről, hogy szót ragadjon. Mindenek előtt reflektált a két kormány közt a legujabban lefolyt időben tartott tárgyalásokra s azután kifejtette azok eredményét, mely abban van, hogy a ház elé terjesztett kiegyezési javaslatok tartalma lényegben változatlan maradt, a kiegyezés tartalma pedig 1907-ig meghosszabbított. Ezzel összefüggésben a jegy-

bankra vonatkozó megjegyzés oda módosított, hogy az abban az esetben, ha a vámterület közössége 1907-ben megszűnik, szintén megszűnik.

Magyarország szabad önrendelkezési jogának és anyagi érdekeinek megóvása végett, továbbá rendelkezések történtek, hogy külföldi államokkal kötött kereskedelmi szerződések tartama összeessék a kiegyezés tartamával és előkészületül az új kereskedelmi szerződések megkötéséhez egy új autonóm vámtarifa létesíttessék. Kijelentette azután a miniszterelnök, hogy ő, amár az új megállapodások tökéletesen megfelelnek az ország érdekeinek, csak azért tartotta magát feljogosítottnak azok megkötésére, mert azok a személyiségek, kikkel a paktumot kötötte, beleegyezésüket adták. Benyújtott végül egy törvényjavaslatot, mely az új megállapodásokra vonatkozik, azokat a javaslatokat pedig, melyek módosítást szenvednek, visszavonta és arra kérte a képviselőházat, hogy menjen bele a kiegyezési javaslatok tárgyalásába.

Viharos helyeslés és élénk taps követte a miniszterelnök beszédét, mire Kossuth Ferencz, Rakovszky István és Ugron Gábor ragadta meg a szót, hogy a saját és elvtársaik nevében elismérésüket fejezzék ki a miniszterelnöknek loyális eljárásáért.

TÁRGZA.

Kézdi-Vásárhely város története.*)

Irta: Dobay János.

(Folytatás.)

Hogy a Barabás Péter és Barabás Györggyel folytatott nagy per ugyanazon terület felett folyt-e, azt bizonyosan tudni nem lehet, de az bizonyos, hogy a Kantában levő némely jószágok, valamint ama nagy belsőség, mely Cserey-telek név alatt ismeretes, s melyet a város nem régiben vásárolt meg a Cserey családtól, eredetileg Barabás-jus volt s a szájhagyomány azt állítja, hogy Barabás György foglalás után szerezte és pedig olyan formán, hogy az azon termelt csipkét éveken át kaszáltatta s végre pedig az egész helyet bekerített s tulajdonába vette, s hogy azután a város hiában perelt, bizonyítja az, hogy az elfoglalt területet mindvégig bírta.

A székbeli urak tulkapásai sok perlekedésre szolgáltatott anyagot, de azért nem akaszthatták meg a várost szabad fejlődésében. A nagy szorgalommal s kitűnő kereskedői szellemmel megáldott iparos nép, a czéhrendszer legmerekvebb formái között kifejlődött virágzó iparával jóllétet tudott magának teremteni s szerencsés érzékkel mindig távol tartotta magát a politikai küzdelmektől s mint mindig a fennálló törvényes rend és uralom hívei, biz-

tosították maguknak az uralkodók pártfogását s ez által megmentették az ellenkező áramlatokkal szemben ősi kiváltságait, szóval itt is érvényesült azon általános elv, hogy a társadalom azon osztályai, melyek sok munkával szerzik meg fentartási eszközeiket, mindig saját létérdekeik által lévén igénybe véve, kevesebb érdeklődéssel viseltetnek a közügyek iránt.

Az a konzervativizmus, mely az egész székbeli népet jellemzi, s mely a legélesebben a kézdi-vásárhelyieknek domborodik ki, arra vezette a polgárságot, hogy szívesen ragaszkodva megszerzett jogaihoz, mindig a fennlevő állapot hiva legyen. Ez magyarázza meg azon szép loyális érzelmeket, mikkel a kézdi-vásárhelyi iparos nép fejedelméi iránt viseltetett. Több évszázados fennállása alatt ugyanis csupán egy esetet jegyzett fel a történelem, hogy a polgárság fejedelmétől elpártolt. Ezen esetre nézve egy igen érdekes okmányt őriznek a városi levéltárban, melyet János Zsigmond fejedelem az 1562. évben állított ki Segesvárt. Ezen leiratában a fejedelem kegyelmet ad mindazon kézdi-vásárhelyi lakosoknak, nemkülönben bírónak és esküdteknek, kik az ezen év május havában ellene támasztott lázadásban résztvettek. A fej- és vagyonvesztés alól felmenti őket, de kivételt tesz azokra nézve, kik a felkelésben, mint kapitányok vagy vezetők szerepeltek.

Ezen egy eseten kívül a város polgárai és államhatalom között soha semmi összeütközés nem történt s a fejedelmi kegy többféle nyilvánulásával találkozunk minden okmányban. Nevezetes ezek között Zápolya grationalis levele, melyben kinyilatko-

tatja, hogy a városiakat pártítás büne nem terheli s alattvalói hűségük dícséretet érdemel.

Az uralkodói kegyelem egy fényesen megnyilatkozása volt Báthori Kristóf fejedelemnek az 1579. évben kelt adománylevele, melyben a Kászon rétjén levő Katrosa erdőt a Mély völgygel együtt a városnak adományozza; azonban a város az igénylő Károlival és Aporokkal, majd meg Kászon-Jakabfalva és Szentlélek községekkel folytatott perek, határkijáráások és egyezségek után csak a 17-ik század elején jutott az erdő békés birtoklásába.

A városi levéltárban levő okmányok érdekes világot vetnek az ezen századokban Székelyföldön uralkodott törvénykezési viszonyaira.

Alig jutott ugyanis a város kezébe a Katrosa erdőről szóló adománylevél, Károli uram már fellép, igényt formálván a terület egy részére s ennél fogva a fejedelem 1581. május 4. és július 31-én kelt két leiratában megrendeli Perneszy Istvánnak, Háromszék főtisztjének, hogy a várost az erdő birtoklásában oltalmazza meg s az egyenetlenségeket igazítsa el. Ez nem sikerülvén, Károli 1583-ban 18 napi terminusra, okadás végett szólíttatik fel s a többi ellenmondók is, ugymint az Aporok a királyi táblára evokáltatnak, de nem jelennek meg. Károli tovább perelvén, 1586-ban a város 62 tanuval befelelteti, hogy ő az erdőt bírta és használta. Végre Károlival 1587-ben béke jön létre Fogaras városában, mely szerint az erdő határául a Katrosa vize állapíttatik meg, a Bellő pedig marad Károlinak.

(Folytatás következik.)

*) Mutatvány Háromszékvármegye közönségének most megjelent millenáris emlékkönyvéből.

Szemmel látható mély benyomást keltett Ugronnak az a kijelentése, hogy az ellenzék főleg azért nyújtotta kezét a kompromisszum létrejöttéhez, hogy a király meg legyen kímélve attól a kinos szükségtől, hogy Magyarország és Ausztria érdekei közt kelljen állást foglalnia.

Igy végződött aztán a képviselőház mai emlékeztető ülése a legszebb harmóniában, mely remélhetőleg még nagyon sokáig fog tartani, és Széll miniszterelnöknek egy újabb diadalával, minőt előtte még egy magyar miniszterelnök sem ért meg.

Magyarország közigazgatási életének évkönyveiben örök időkre vörös betűkkel lesz feljegyezve a képviselőház mai ülésének dátuma.

A mezőgazdasági értékesítés.

Bármily nagy mértékben fejlődött is a magyar mezőgazdaság ügye az utóbbi évtizedekben, — az értékesítés dolgában bizony még mindig erősen visszamaradtak a mi viszonyaink. Minden termelésnek elsőrangú kiegészítő-tényezője az értékesítés, s e nélkül a termelés ha magában véve eredményes is, ezt az eredményt gyakorlatilag megfoghatóvá tenni s valóra váltani nem tudja. Nyilvánvaló tehát: az értékesítés olyan nagy jelentőségű dolog, hogy rendes működése minden modern gazdaságnak elsőrendű feltétele. De sohasem volt akkora szükség az értékesítés rendes működésére, mint mostanság, a kiélesedett nemzetközi verseny korszakában s épp ezért az értékesítés ügyének tárgyalása ma mindenképpen időszerű.

A magyar közigazgatás keretében csupán a mezőgazdaság körében nincsen rendben az értékesítés ügye, ámde itt aztán annál több a tennivaló. Az értékesítés két főága: a fogalmi tevékenység és a kereskedelmi tevékenység itt élesen el vannak választva s míg amaz egészen kifejlődött, emez viszont teljesen visszamaradt. Forgalmi eszközaink tagadatlanul jól szolgálják az értékesítés dolgát, jóllehet még ezen a ponton is bőségesen akad javítani s fejleszteni való. Nevezetesen a közraktárak hiánya s ennek következtében az árujegyforgalom lehetetlensége az, a mi szembetűnően elmaradttnak mutatja a mi viszonyainkat a külföldiekhez képest.

Az értékesítés kereskedelmi tevékenységében azonban már az egész vonalon roszak az állapotok.

A legfőbb hiba, hogy a mezőgazdasági értékesítés ügye nálunk egészen szervezetlen s ennek következtében kicsinyes, ötletszerű, gyenge és megbízhatatlan is. Eltekintve attól, hogy a modern forgalmi és pénzügyi tényezőket használja munkájában — a mezőgazdasági értékesítés nálunk még most is azon az alapon bonyolódik le, mint például ötven év előtt. A termelő a helyi kiskereskedővel érintkezik, ez ismét a környékbeli nagykereskedővel, aki szintén csak egyik szállítója a fővárosi nagykereskedőnek. Csak ez az utóbbi áll összeköttetésben a fogyasztással, ámde ez sem közvetlenül, hanem valamelyik külföldi nagykereskedő útján, a kinek közvetítését szintén igénybe kell venni, a míg az értékesítés lebonyolítása befejeződik. Így tehát négy-öt közvetítő-közele megy át a magyar mezőgazdasági termékek értékesítése, a míg a termelőtől a fogyasztóig jut, szegényére annak a mind általánosabban alkalmazott gazdasági elvnek, hogy a termelő és fogyasztó kölcsönös érdekből minél közelebb hozandó egymáshoz.

Ez az állapot elavult s versenyképtelenné lett, minek következtében rendes eszközökkel fentartani sem lehet. Ámde, hogy mégis fentarthassa magát a rendes eszközökön túl a visszaélések segítségét vette igénybe a mi értékesítési rendszerünk. Így jutottunk el a gabonauzsorához, a borhamisításhoz és a többi kinövéshez, melyek együtt s egyenként mind azt bizonyítják, hogy az értékesítés belső viszonyai nálunk tökéletesen megromlottak.

A dolog beható vizsgálata s a felmerült bajok oknyomozó megítélése vezethette arra a meggyőződésre

Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, hogy a magyar mezőgazdaság jóléte érdekében a legsürgősebb s legfontosabb teendők egyike az értékesítés szervezése. S mielőtt a miniszter e szervezéshez hozzáfogna, egyrészt megállapítja az egész munka elvi irányzatát, másrészt tisztázni kívánja a közvetlenül érdekelt körök és az egyéb szakértők kívánalmait, véleményét.

Már legutóbbi budget-beszédében kiadta Darányi azt a jelszót, hogy a szövetkezeti eszme gyakorlati útján kell megvalósítani az értékesítés szervezését. Akkor a miniszter csak a gabonaértékesítésszövetkezetekről szólt, de időközben aktuálisává vált a továbbhaladás e téren: ma már a borértékesítésszövetkezetek ügye is napirendben van s alighanem nyomon következik a többi gazdasági ágak egész sorozata is. Az irány tehát meg van jelölve. S Darányi Ignác, úgy látszik, nem akar nyári szünetet tartani: egymásután informáltatja magát a gyümölcsértékesítés dolgáról, az állatforgalomról, a vetőmagkereskedelemtől, azonközben megbízottai az ország minden részén szervezik — természetesen szövetkezeti alapon — a tejkitvitelt, míg a miniszteriumban erősen készülődnek a közeli napokban megtartandó nagy bor értékesítési ánkétra.

Ez utóbbi ellenében már is folyik agitáció az ellentétes érdekeltség táborában. De még sem félünk attól, hogy Darányi visszariad korszakosnak ígérkező munkájától. Szembenézett ő már külön agitációkkal is; bizunk benne, hogy most is feltartóztatlanul halad majd előre, utat törve az ügynek. —la.

A székelység ünnepe.

— A Kossuth-szobor leleplezése Maros-Vásárhelyt. —

A leleplezési ünnepély.

Kossuth szobra a város piacán, a Bem szobrával átellenben van felállítva, úgy, hogy a két szobor szembe néz. Bem szobrát is friss virágok díszítik s a tábori látesővet tartó jobb kézben nemzeti szalagot lenget a szél. Kossuth lepelbe burkolt szobra körül szépen van díszítve a tér. Körül, négyszög alakban, magas árboczon girlandok, zászlók és a város címere állanak. A szoborral szemben, fénygalyakkal díszítve van a szónoki emelvény. Ezzel átellenben a Kossuth-család számára készített külön sátor, melynek homlokzatán udvardi Kossuth Lajos ősi címere látható.

Az árbocok zászlóit hűvös szél lengeti, az ég elborult és lassu eső kezd permetezni, a mi azonban nem zavarja a tömeget, a mely egyre nagyobb számban csoportosul a szobor tájékán. A küldöttségek egymás után jelennek meg és elfoglalják a számukra kijelölt helyet. Kolozsvárról a város képviselőjében Nagy Mór dr. helyettes polgármester, Feilitzsch Arthur báró országgyűlési képviselő, Esterházy László dr. főjegyző diszmagyarban jelennek meg. Ugyancsak fényes diszmagyarban van Maros-Torda megye tisztikarának nagy része, Deésy Zoltán alispán vezetése alatt. A városi tisztikar, Geréb Béla kir. tanácsos polgármester vezetése alatt. Budapest székesfőváros részéről jelen van Rényi József főjegyző. Székely-Udvarhely, Székely-Keresztur küldöttségileg, s a közeli székely községek egész tömegesen jelentek meg. Kolozsvárról az egyet. kör, az Eke, az Emke, az ipartestület képviseltetik magukat. A hírlapírók a szónoki emelvény körül helyezkednek el. E közben érkezik Kossuth, Pap Elek, Pichler a város notabilitásokkal, kiket harsányan éljenek a nép, mely egyre nő, egyre szaporodik, úgy, hogy mikor az ünnepély nyitányát játszani kezdi a zenekar, már 15—20 ezer ember lepi el a városi piacot.

A zenekar bevezető játéka után az egyesített dalárdák, melyben Krescsányi szinigazgató társulatának dalkara is szerepel, a Hymnuszt éneklék el, melynek végeztével Kabdebó Ferencz dr. kir. közjegyző jelenik meg az emelvényen s nagy tetszéssel fogadott beszédet tartott.

Kabdebó végűs szavaira 20 ezer ember tekintete fordult Kossuth Lajos letakart szobra felé, melyről egyszerre leomlott a lepel, mely alól Kossuth érez-alakja bontakozott ki. Jobbkézét félig emelve tartja, mintha szónokolna, baljában lapot tart 1723. (pragmatika sanció) évszámmal. A szobor talapzatának elején „Kossuth Lajos” a hátsó oldalán „1899.

jun. 11.” felirat olvasható. Az alak nyugodt, méltóságos és dicsőretére válik Köllő Miklós székely szobrásznak, kinek vésője alól került ki a szegsvári Pétőfi-szobor is.

Ezután a Szabolcska Mihály, a kedvelt költő lépett az emelvényre és nagy hatás mellett elszavalta „Kossuth szobra”-nál című költeményét. A nagy közönség tetszésnyilvánítása hangzott föl gyakran, míg a költő szép költeményét elszavalta.

Most az önkéntes tűzoltók zenekara játszott, mely után Bedőházi János ref. gimnázium igazgató tartotta meg emlékbeszédét, Bedőházi tömör, magvas beszédében Kossuth érdemeit méltatja, kifejtve, hogy az 1848-iki törvények, melyeket Kossuth alkotott, a magyar nemzeti szellem hű kifejezői.

Bedőházi beszéde után „Éljen ő s magyar hazánk” kezdetű dalt sok precizitással és lelkesen énekelte el a szentgericezi Emke székely dalárda. Ezután az ünnepély programjának egyik fényes száma, Pósa Lajos költeménye következett. Mikor a költő az emelvényre lépett, megjeleneztek. Az országszerte népszerű Pósa „Zengő szobor” című versek, egyike a legszebb hazafias verseknek, a melyekben az aktuális események is a költészet színes zománczával vannak bevonva s a melyeket nemes, hazafias páthos leng át.

A költemény elhangzása után a közönség zajos tapsban tört ki, s a több ezer példányban ki nyomtatott verset olyan mohósággal kezdték kapkodni, hogy az emelvény körül már veszélyes tolongás keletkezett. A következő pillanatban már szét volt kapkodva Pósa verse. A költő maga is csak nagy nehezen menthetett meg egy példányt Kossuth Ferencz számára.

Ezután az egyes küldöttségek rakták le koszorúikat a szobor talapzatára. Ötven szebbnél-szebb, hatalmas nagy koszorú, nemzeti színű szalagokkal díszítve borította a szobor alját, a mely olyan volt, mint egy virágerdő. A székely községek akác, rózsából és tölgyfalomból koszorúkat hoztak. A kolozsvári ipartestület koszorúját Hevesi József helyezte a szobor talapzatára.

A koszorúk elhelyezése után Oroszlány István, a szobor-bizottság elnöke, rövid beszéd kíséretében átadta a szobrot a város közönségének gondozásába, melynek nevében Geréb Béla kir. tanácsos polgármester vette át a szobrot, egy szép és tartalmas beszéddel, melyben a nap jelentőségét ecsetelte, részletesen foglalkozva Kossuth Lajos honfi érdemeivel.

Ezután Kossuth Ferencz emlékedett fel helyéről, a közönség zajos éljenzése között. Messze halatszól, emelt hangon köszöni meg a város közönségének, hogy ő is részese lehet az ünnepélynek.

Zugó taps és éljenzés riadt föl a végső szavakra, mely után az egyesített dalárdák a Szózatot énekeltek el s ezzel a leleplezési ünnepély, — melyet a lehulló eső sem tudott megzavarni — véget ért.

A megható szép ünnepélyt bankett követte délután két órakor a Letzter Samu kerti helyiségében, melyen 300-an vettek részt. A kert ez alkalomra szépen volt díszítve zöld galyakkal és girlandokkal. Az asztalfőn Kossuth Lajos képe függött. Itt foglaltak helyet Kossuth Ferencz, kitől jobbra Geréb Béla polgármester, balra Deésy Zoltán alispán ült. Ezek mellett következtek: Pap Elek, Pichler orsz. képviselő, Pósa, Szabolcska, mint az ünnepély szereplői stb. stb. Sok szép és lelkes tósztt hangzott el a nagy nap emlékére.

Székely és csángó leányok.

(Folytatása.)

Magyarország nagy városai cselédhiányban vannak, s mindenhol szívesen fogadnák a székely és csángó leányokat, jó bért is adnának s éppen azért, mert székelyek, jó bánásmódban is részesítenék és idehaza magyaroknak maradnának. A vasut a nagy távolságot, mely azelőtt volt, megszüntette s a zóna az utazást olcsóvá tette, sőt a székely cselédleányoknak, mint munkásleányoknak féláru kedvezményes jegyek biztosítása által lehetővé vált, hogy csoportosan Budapestre olcsóbban utazhassanak, mint Bukarestbe. Két forintért Brassótól Budapestig mehet a székely és csángó leány, ennyiért pedig Oláhországba ki nem juthat.

A székelyföld nyugati részeiben már megkezdődött a munkakeresőknek saját hazánk belsőjébe

való gravitálása. Kolozsvárra, Aradra, Budapestre zásanként mennek a székelyföldről a szolgálatvők és mondhatom, miként legujabban Budapesten személyesen is meggyőződtem, különösen a leányokkal nagyon megvannak elégedve, ott a székely leányok cselédnek nagyon keresettek, mert takarosak, tiszták és tanulékonyak.

És én megvagyok győződve, hogy a keleti határszélekről is szívesen erre mennének a kezemenkájukra utalt szegény leányok, csak lenne ki őket erre figyelmeztetné, tanácsolná és vezetné. Nekem a bereczki anyák mikor gyermekeik könnyelmű eladásáért fedtettem, azt felelték, hogy szívesen adnák ők leányaikat Oláhország helyett Magyarországra szolgálatba, ha lenne aki őket e részben jóakarattal utasítaná. Így nem tudván merre fogni, a nyomor, a kenyérhiánya arra kényszeríti őket, hogy gyermekeiket odaadják Oláhországi közvetítőknak.

A székely és csángó leányok kiszolgáltatása lélekkuhárok, kiszolgáltatása idegen országban az elnemzetietlenedésnek, az elromlásnak, könnyelműség, sőt annál több — gyávaság lenne. Megvan a lehetőség arra nézve, hogy a leányok tisztességes foglalkozása és becsületes kenyérkeresete idehaza biztosítható. Van immár vasút, van olcsó utazás, vannak humánus egyesületek, amelyek jóakarattal nyújtanak támogatást a szegény népeknek. Budapesten a Mártha egyesület közvetítő irodájával cseléd otthonával valódi jótéteményt gyakorol a jó erkölcsű leányokkal szemben és ez az egyesület, a mint velem közölték, kész örömmel karolja föl a székely és csángó leányok ügyét is. A többi magyarországi városok nőegyesületei is kétségkívül nyújtanak ilyes támogatást, csak a székelyföldi nőegyesületek vegyék kezükbe a közvetítés munkáját a székely és csángó leányok megmentése érdekét.

Csak kétszer-háromszor vigyenek a határszélről így közvetítve csoportosan bázánk belsejébe leányokat s azután az ismert uton, a ragadós példától neki bátorodva önkéntesen fogják a szegény székely és csángó leányok konyerüket és boldogulásukat idehaza keresni.

Részletes utasítást a teendőkre nézve az alább közölt utmutatásba foglaltam bele, melyet az érdekelt nőegyesületeknek és legfőképpen minden egyes művelt székely uriaszonnynak figyelmébe ajánlok, megjegyezvén, hogy magam legközelebb személyesen szervezni fogom valószínűleg elsőnek Kézdi-Vásárhelyt a mozgalmat.

Utmutatás

székely és csángó cseléd leányok elhelyezésére.

1.

Háromszék-, Csik- és Brassó megyék székely- és csángó leányainak Romániába való tömeges kivándorlását s főként e leányokkal folytatott üzérkedést lehetőleg megakadályozandó, az érdekelt vidékeken társadalmi mozgalom indítatik oly célból, hogy a székely és csángó cselédleányok tisztességes foglalkoztatása és becsületes kenyérkeresete idehaza Budapest és a többi nagyobb városokban, közvetítés útján állandóan biztosítható.

2.

Székely és csángó cselédleányok elhelyezésére Budapesten a „Mártha Egyesület”, vidéki városokban a helyi „Női egyesületek” vállalkoznak.

3.

A cselédleányok összeírása és utaztatása, illetőleg közvetítése iránt a sepsi-szentgyörgyi, kézdi-vásárhelyi, csikszereai, gy-szentmiklósi és hétfalusi nőegyesületek intézkednek. Ha ily nőegyesületek az említett helyeken nem léteznének, azok tisztán az akció vezetése céljából is mihamarabb megalakítandók.

4.

A székely- és csángó vidéki nőegyesületek mindazon községekben, melyek a kivándorlás által veszélyeztetve vannak, közreműködő tagokkal lépnek összeköttetésbe, akik minden egyes községben az intelligens uriaszonnyok sorából jelöltenek ki és kéretnek föl a nőegyletek által a közvetítés feladatának teljesítésére s akik egyúttal tagjaivá válnak az illető nőegyesületeknek.

5.

A cselédleányok elhelyezése a következőleg történik:

a) A községi közvetítő tagok alkalmas módon közlik a lakossággal, hogy szolgálatban lépő leányok, itt a házában nagyobb városokban, tisztességes uri házakhoz elhelyeztetnek.

b) Azokat a leányokat, kik szolgálatba lépésre ajánlkoznak, nyilvántartásba veszik. A nyilvántartási kimutatások a következő táblázat szerint szerkesztendők:

4	3	2	1	Foizószám
Antal Sára	Pal Ilona	Dénes Biri	Fehér Róza	A jelenkezett leány neve
Bereczk	Türkös	Zsögöd	Karatna	Illetősége
18	25	15	17 éves	Kora
hajdon	özvegy asszony	"	hajdon	Családi állapota
igen 3 évet	igen 5 évet	nem	igen 2 évet	Szolgált-e eddig? hány évet?
mindenesnek	szakácsnénak	posztárnak	konyha szolgálónak	Mily szolgálatra alkalmas?
Szegedre	Budapestre	Aradra	Budapestre	Melyik városba akar menni?
"	"	"	jó magaviseletű ajánlható	Megjegyzés

c) E kimutatásokat a községi közegek beküldik az illetékes nőegyesületnek és pedig minden évben négyszer, u. m. február 28-án, május 30-án, szeptember 30-án és november 30-án.
(Folyt. köv.)

Országgyűlés.

Budapest, 1899. június 14.

A képviselőház mai ülése rendkívül népes, érdekes és tartalmában hosszú időre szólóan nevezetes volt. Ma délután egy órakor gyűlt össze a parlament, meghallgatni Széll Kálmán miniszterelnök előterjesztéseit a bécsi megállapodásokról. Minden oldalról lelkes éljenzéssel fogadták az ünnepiesen testületileg belépő kormányt, melynek élén Széll Kálmán jött. A miniszterelnök beszéde magába foglalja a kiegyezési megállapodások összes részleteit, főindokolásaival együtt. Az időhatár kibővítése mellett a miniszterelnök az új megállapodások annyira előnyét volt képes fölörölni, hogy valamennyi pártban nagy megnyugvást keltett. Különösen a kereskedelmi szerződések határidejére vonatkozó új meg-

állapodás, az autonóm vámtarifára vonatkozó rendelkezés és a viszonyosság feltételeinek teljes tisztázása fogadtatott élénk helyesléssel. Habár a helyeslések a jobboldalon nem nyilatkoztak meg oly elementáris erővel, mint azt várták, mindenki tisztában volt vele, hogy a miniszterelnök becsületes, hazafias munkálkodása az összes politikusok legnagyobb elismerésével találkozott.

Amire nézve Széll Kálmán ítéletet kért, t. i. az új javaslatban foglalt változtatásokat illetően, Kossuth Ferenc a függetlenségi párt nevében kijelentette, hogy a paktum megsértése ezekben nem foglaltatik s ha a függetlenségi párt elvi álláspontját hangoztatja is, a kiegyezési javaslatok elintézését nem gátolja. Rakovszky István a néppárt részéről a legnagyobb támogatást ígérte.

Ugron Gábor rendkívül lelkesen emlékezett meg Széll Kálmán politikai irányáról, az általa létesített rendszerváltozásról és szintén dicsérte a javaslat előnyeit, úgy annyira, hogy Széll Kálmán többször áttintett és átszólott hozzá e szóval:

— Köszönöm!

Bécsben nagy hatása lesz Ugron Gábor beszéde ama részének, melyben a királyról emlékszik meg rendkívül loyális módon.

Ezután hozzájárult a Ház a miniszterelnök előterjesztéséhez, mely szerint a ma általa benyújtott új kiegyezési javaslat a bizottsághoz utasíttassék s annak tárgyalását a képviselőház szerdán vagy csütörtökön kezdje meg.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter a k. vásárhelyi kir. törvényszék területére vizsgáló bírói állandó helyettesül, Vajna Gáspár törvényszéki bírót nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Máté Dezső nagyszebeni törvényszéki aljegyzőt, a tordai törvényszékhez helyezte át.

— **Kinevezések.** A földmívelésügyi miniszter az 1898. évi XIX. t. cz. életbeléptetése alkalmából az 1899. évi 690. eln. számú rendeletével Várnai Sándort a fogarasi, Nagy Györgyöt a sepsi-szentgyörgyi, Téglás Gábot a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz erdőmestereké; Cséh Pált a brassói, Kovács Pált a sepsi-szentgyörgyi, Deák Gézát a besztercebányai, Darkó Gábot a sepsi-szentgyörgyi, Dónáth Sándort a brassói, Borbáth Gerőt az sepsi-szentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatalhoz főerdőszekeket; Joós Eleket a sepsi-szentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatalhoz erdőszé és Márton Benedeket a sepsi-szentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatalhoz erdőszelölőte nevezte ki.

— **Időjárásunk.** A júniusi hidegek és fagy után megjött végre az áldásos eső s az enyhe idő, mely tán pótolni fogja azt a sok kárt, mit a fagy a terményekben okozott. A kedvező időjárás folytán a vetések elővették magukat s valószínű, hogy a mi vidékünkön nem következnek be azok a szomorú kilátások mikkel a gazdák magukat rémitgetik, s hogy ha épen bő termésünk nem lesz is, de a középezt elér.

— **Hajtó vadászat.** Nagy izgalmat keltett Tarasconi Tartarin uraimék között az a hír, hogy f. hó 17-ére a városi „Katrosa” erdőben nagyhajtó vadászat lesz, mivelhogy ottan a duvadak a marhaállományban kárt tettek. Nosza felkészülődének a hivatott és nem hivatott, a vasárnapi és koczavadászkok e „felvonultak hadvész ülte képpel” a hegyek közé s mindenki „halált vitt” gygyverén s elmondhatjuk, hogy rossz órában született minden medve, mely ezen elszánt csapat előbe kerül. Hajh, de azok a medvék véletlenül mind jó órában születének s egyik sem került elő az erdő sűrűjéből s így vadászaink eredménytelenül tértek vissza s nekünk fájdalom — egyéb feladatunk nincs, mint konstatálni, hogy ezen alkalommal sem medvében, sem gunyában kár nem esett. Mondják ugyan, hogy ez is, meg amaz is látott medvét meg vadkant, hanem a legmélyrehatóbb vizsgálat után sem sikerült nekünk azon boldog halandót kikutatni, de azt meg tudtuk, hogy egyik koca vadászon egy állítólagos medvenyom láttára oly meghatottság vett erőt, hogy két puskás vadásznak kellett őt a biztos tanyára bekísérni.

Szerkesztő üzenetek.

A polg. leányiskola című cikket legjobban akaratta sem tudtuk ezen számunkban beszerezni. Teshát jövőre marad

HIRDETÉSEK.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

és

halhólyag

elsősorú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára.

Ára tucatzatonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi, elsőrendű gyártmány	0.80	6.—	frt
Halhólyag kiváló finom minőség	2.—	8.—	"
Capottes americans (rövid)	2.—	5.—	"
Gyűjtemény uraknak igen szélszerűen dobozokban összeállítva	3.—	10.—	"
Suspensorium	0.50	3.—	"
Párisi női szivacska (Safety-Sponges)	2.—	6.—	"
Irrigator teljesen felszerelve	1.80	5.—	"
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint	1.80—2.50		"
Vezető hozzá külön	1.50		"
"Diana-öv", szab. havibaj elleni köt. (minden hölgynek nélkülözhetetlen.)	3.50—5.—		"

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J.

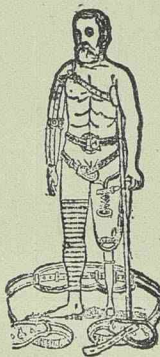
cs. és kir. orvos sebészeti mű- és kötszer gyáros

BUDAPESTEN, (Alapított 1878.)

IV. Koronaherczeg-utca 17.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

SPECZIÁLISTA
SÉRVKÖTŐKBEN.

A Keleti-féle csász. és kir. szab. sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtekélyesebb ezen nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja szélszerű szerkezeténél fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérvkötő idomítható pellottával, szarvas bőrvédővel és biztonsági övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom.

Kitüntette Brüsszelben aranyéremmel és díszokmányaival.

Árak: egyoldalu 6 frt. kétoldalu 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: mülábak, műkezek, járó- és nyújtó-gépek, egyenestartók (Hessing-féle rendszer), orthopádiai fűzők, haskötők, göresérharisnyák és mindenféle gummiáruk urak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J.

csász. és kir. orvos, sebészeti mű- és kötszer gyáros

Budapestben. (Alapított 1878.)

IV. Koronaherczeg-utca 17.

Sebészeti műszergyár gázmotoros el:

IV. Rostély-utca 15.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötszerek készségeel becséréltetnek.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

T. CZ.

Alulírott igazgatóság tisztelettel tudatja, hogy a kovásznai fürdőket és gyógyforrásait 15 évre bérbe adta Ifj. Becsek Imre és Ifj. Török Sándor uraknak, miután az egész kezelést ezen urak fogják ezután vezetni, őket legmeglebbebben ajánljuk és biztosíthatja az igazgatóság, hogy a nagyérdemű közönség bérli urakhoz a legnagyobb bizalommal fordulhat, mert minden tekintetben elegendő kívánnak a nagyérdemű közönség kívánalmainak tenni.

A kovásznai fürdő részvénytársulat igazgatósága.

„Horgász gyógyforrás“.

Ezen ásványvíz kitűnő hatással használtatik a légző szervek hurutos bántalmainál, összetétele olyan, mint a világhírű gleichenbergi víznek, de borral is igen kellemes.

„Hankó gyógyforrás“.

Legkitűnőbb ásványvíz, az emésztő szervek bajainál pótolja a Karlsbadi vizet, s mint hashajtó, feleslegessé teszi a keserű vizeket, az annál nagyobb előny, mert kellemes ízénél fogva igen könnyen iható, sőt borral is használható.

„Sós-fürdő“.

Vize olyan dus sőtartalmu, hogy hasonló összetételű vizekkel kiállja midig a versenyt. Kitűnőnek bizonyult csúszos, görvéllyes bajoknál. Fekvése oly gyönyörű, hogy mint kirándulási hely is méltánylandó.

Az összes fürdők újonnan lettek berendezve és igen bő viz felett rendelkeznek jelenleg.

A kovásznai fürdők és gyógyvizek bérli: Ifj. Becsek Imre és Ifj. Török Sándor.

1-8.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt

T. CZ.

Alulírottak tisztelettel tudatjuk, hogy eddig a kovásznai fürdő részvénytársaság által kezelt fürdőket és gyógyforrásait 15 évre bérbe vettük. Midőn erről a T. közönséget értesítjük, egyuttal biztosítjuk, hogy kifogástalan kezelés, gyors szállítás által igyekszünk a T. közönség bizalmát kiérdemelni, becses bizalmukát kérve Maradunk kiváló tisztelettel

A kovásznai fürdők és gyógyforrások bérli:

Ifj. Becsek Imre és Ifj. Török Sándor.

„Pokolsár-fürdő“.

A világon páratlan a maga nemében. Feltétlenül gyógyítja a mindenféle csúszos bántalmat meg ischást is. Kitűnő hatással van idegbajoknál, görvéllyes betegségeknél is, csontszunál, iszapja női betegségeknél bámulatos hatással van.

„Mikes vasas-fürdő“

Vetélkedik a világ bármely vasas fürdejével női bajoknál, magtalanságnál biztos hatása.

„Pokolsár-fürdő laplugsója“.

Száritott állapotban ládákban kapható és az előírt orvosi utasítás szerint, fürdőkül használható házban, gyógyítja mindazon bajokat, melyeket a fürdő is gyógyít. Az ásványvizek és fürdőtermékek alulírottaknál kaphatók, árjegyzéket kívánatra küldünk.